

DUBOIS, Vincent.

El burócrata y el pobre. Relación administrativa y tratamiento de la miseria

València, Institució Alfons el Magnànim, 2018, 324 pàg.

Borja Tomás Ripollés

UNIVERSITÉ DE BORDEAUX

btomas@u-bordeaux.fr

Publicat per primera vegada en 1999, a França, i traduït a l'espanyol per l'editorial Alfons el Magnànim en 2018, *El burócrata y el pobre. Relación administrativa y tratamiento de la miseria* proposa un estudi sobre el rol dels *street bureaucrats* en l'aplicació de les categories de l'estat i la influència que tenen sobre els usuaris dels cossos públics. Vincent Dubois, autor d'aquest clàssic en sociologia, és professor a l'Institut d'Estudis Polítics d'Estrasburg, a la Universitat d'Estrasburg i membre del laboratori SAGE. Traduïda també a l'anglès en 2010, aquesta obra s'ha convertit en un imprescindible per a comprendre la relació i les influències que hi ha entre els executors de l'Administració i els individus que hi recorren.

El llibre presenta les conclusions d'una investigació que es va dur a terme a dues oficines de la CAF (*Caisse d'Allocations Familiales*, organisme dependent de la seguretat social francesa encarregat d'atorgar ajudes econòmiques a particulars segons criteris familiars o socials) i que es divideix en dos temps: en primer lloc, es va fer una observació de les interaccions entre els funcionaris i els usuaris, i més tard es van entrevistar els recepcionistes dels centres.

Adoptant un enfocament particular, el *street-level bureaucracy*, l'autor mostra com s'executen les polítiques públiques directament sobre el terreny. Per a fer-ho, Dubois estudia els treballadors de la CAF per mitjà de

les seues funcions i de la regulació de les tensions amb els usuaris. Amb les aportacions sociològiques d'autors com ara Passeron o Bourdieu, Dubois aconsegueix revelar la dominació i les resistències que hi ha en aquest espai.

L'obra s'estructura en tres parts. En la primera, Vincent Dubois descriu les condicions socials de la relació administrativa entre els funcionaris i els usuaris, i en distingeix nivells de dominació simbòlica diferents segons les condicions materials dels últims.

La segona part estudia el «doble cos» dels funcionaris: el cos rígid que obeeix i representa les normes de l'Administració pública, i el cos humà, sensible i de vegades dèbil, que atorga concessions adaptant-se al perfil de l'usuari. La confrontació directa amb la misèria i amb les desigualtats provoca tensions en el funcionariat, que alterna entre aquests dos cossos per a adoptar una resposta administrativa correcta adaptada al tipus d'usuari alhora que intenta establir una separació entre la seua esfera privada i la professional.

La tercera i última part presenta una anàlisi de la gestió de l'ordre institucional. Segons Dubois, els imprevistos alteren el bon funcionament de l'organisme i mostren que els usuaris no interioritzen l'ordre institucional per complet. Lluny de ser submisos, aquests adopten conductes tàctiques amb l'objectiu de remarcar errors,

segons l'èxit dels recursos que puguen mobilitzar per a cridar l'atenció.

En definitiva, Vincent Dubois proposa l'estudi d'un centre gestor de la misèria emmarcat en l'era del *post-welfare*, en la qual hi ha menys drets socials que subsidis, com diu en la pàgina 17. L'originalitat del

seu enfocament, el rigor de l'estudi i el valor afegit de les conclusions mereixen l'atenció de tot aquell que vulga comprendre la deriva *workfare* de les societats europees, ja que, com ell mateix explica en la pàgina 18, les interaccions directes amb els *street bureaucrats* constitueixen engranatges essencials del govern individualitzat de les conductes.

